

KUNST & CULTUUR GROEIT MEE

Uitvoeringsagenda

Kunst & Cultuur Zaanstad

2023-2026

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Waar staan we nu (nieuwe perspectieven)	3
3	Uitvoeringsstrategie.....	5
4	Uitvoering geven aan Zaanstad Bruist! Cultuurvisie 2019-2030	6
5	Uitvoeringslijnen Kunst & Cultuur 2023-2026.....	8
5.1	Toekomstbestendige basis	8
5.2	Zichtbaarheid en verbinding	11
5.3	Kunst en cultuur groeien mee met de gemeente.....	14
5.4	Kunst en Cultuur voor iedereen	15
5.5	Bruisende stad en dorpen vanuit het dynamische Zaanse DNA	17
6	Financiën	19
7	Planning	26

1 Inleiding

Met het afronden van de Uitvoeringsagenda Cultuur 2020 is het tijd voor een nieuw inzicht in onze prioriteiten voor de komende 4 jaar vastgelegd in een nieuwe Uitvoeringsagenda Kunst & Cultuur 2023-2026. Deze geeft inzicht in onze prioriteiten voor de komende 1,5 en een doorkijk naar de werkzaamheden daarna.

Op 28 mei 2019 heeft de gemeenteraad de cultuurvisie 2019-2030 'Zaanstad bruist' vastgesteld. De visie beschrijft het gewenste toekomstbeeld voor cultuur in Zaanstad en de bijdragen die kunst & cultuur kunnen leveren aan de zes strategische opgaven van Zaanstad. Voor 2020 werd een uitvoeringsagenda opgesteld (2019/28096) met als prioriteiten onder meer de zorg voor een divers en kwalitatief goed cultureel basisaanbod en het inzetten van onze identiteit en authenticiteit voor en met Zaanstad door deelname aan SAIL 2020 en de Zomer van Monet (2021). Op de andere grote thema's uit de Cultuurvisie zoals kansengelijkheid en verbinding was het plan om naast de al ingezette activiteiten in overleg te gaan met organisaties en groepen in de gemeente om gezamenlijk ideeën en plannen te ontwikkelen.

De uitbraak van COVID-19 in maart 2020 en de beperkende maatregelen die daaruit voortvloeiden hebben de realisatie van de Uitvoeringsagenda cultuur 2020 beïnvloed. Grote evenementen zoals SAIL 2020 werden afgelast én ook de organisatie van de Zomer van Monet verviel. Corona had een enorme impact op de cultuursector en het was alle hens aan dek om de sector zoveel mogelijk te ondersteunen om juist in deze crisistijd haar maatschappelijke rol te kunnen blijven vervullen. Door het maatwerk voor de basisinfrastructuur en subsidieregelingen ter ondersteuning en stimulering van de cultuursector is het gelukt om ook tijdens corona cultuur zichtbaar en beleefbaar te houden. Daaraan is zeker ook bijgedragen door de culturele organisaties, verenigingen en de vele vrijwilligers die in de cultuursector werkzaam zijn. Zij zorgden ervoor dat er ruimte was en bleef voor culturele en creatieve activiteiten ondanks alle beperkingen.

Naast de extra inzet die is gepleegd om met de sector corona door te komen, is er nog meer om trots op te zijn. Zo zijn er belangrijke stappen gezet in het op orde brengen van de basisinfrastructuur door o.a. verbouwingen van het filmtheater, FluXus en Zaans Toneelhuis. Verder zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor de renovaties van het Zaantheater en het Zaans Museum die beide in 2023 25 jaar bestaan. Na een eerste onderzoek naar de invulling van de popfunctie is geconcludeerd dat er behoefte is aan een poppodium op een centrale en goed bereikbare locatie maar dat er ook verdiepend onderzoek nodig is. De Impuls Onderwijs Sport en Cultuur is ingezet voor de kwetsbare, minder kansrijke kinderen in Zaanstad-Oost en Wormerveer. Ook leveren cultuurorganisaties zoals FluXus en De Bieb een bijdrage aan het Pact Poelenburg/Peldersveld. Er is een volledig nieuwe adviescommissie beeldende kunst en vormgeving (ABKV) gestart met ingang van april 2022. Eind 2022 is een Pilot Impuls Jongerencultuur gestart om de lokale jongerencultuur een impuls te geven. Ook is in 2021 en in 2022 het gesprek met de cultuursector opnieuw vormgegeven door het organiseren van online en fysieke kennis- en netwerkbijeenkomsten.

Richten we de blik naar de toekomst, dan zien we een snel groeiende gemeente. De komende jaren worden tot 20000 woningen toegevoegd. De uitdaging is om deze kwantitatieve groei hand in hand te laten gaan met kwaliteit, zodat Zaanstad aantrekkelijk is en blijft om in te wonen, werken en recreëren. Kunst en cultuur horen daarbij – kunst en cultuur groeit mee!

2 Waar staan we nu (nieuwe perspectieven)

Door de maatschappelijke effecten van corona en de aansluitende inflatie- en energiecrisis en het risico op verschraving van kunst & cultuur zijn we ons meer bewust geworden van de rol van en randvoorwaarden voor een stabiele en betekenisvolle cultuursector. Daarnaast zijn er verkiezingen geweest en is er een nieuw college met een bijbehorend coalitieakkoord. En nieuw beleid is respectievelijk vastgesteld en ontwikkeld in de Maatschappelijke visie, de Economische visie en de Omgevingsvisie. Tot slot zijn er ook vanuit het Rijk nieuwe impulsen, zoals op het gebied van cultuureducatie en –participatie, die invloed hebben op de impact van kunst & cultuur in Zaanstad. Al deze ontwikkelingen vinden samen met de 6 strategische

opgaven en onze wettelijke taken hun weerslag in deze Uitvoeringsagenda kunst & cultuur 2023-2026.

Impact van (wereldwijde) crises

Wereldwijde ontwikkelingen zoals de uitbraak van COVID-19, de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie in 2022 en 2023 hebben een sterke invloed op de cultuursector. De cultuursector wordt met ingrijpende veranderingen geconfronteerd en heeft door hogere kosten voor huisvesting en capaciteit minder geld beschikbaar voor programmering, innovatie en experimenten. Het risico op verschraling van het culturele leven blijft voor de komende jaren een reëel risico. Verenigingen moeten bijvoorbeeld moeite doen om hun leden betrokken te houden, nieuwe leden te werven en hun activiteiten op te starten. Er zijn minder culturele makers beschikbaar voor cultuureducatie op scholen en minder technici voor de theaters omdat zij ander werk hebben gevonden. Het beschikbare aanbod voor programmering is beperkt omdat de uitvoering van nieuwe plannen noodgedwongen heeft stilgestaan of niet kan worden gefinancierd. Jonge talenten krijgen geen kansen om op te treden en hun talent verder te ontwikkelen. Potentiële bezoekers zijn terughoudend met het kopen van kaartjes en het bezoeken van culturele activiteiten. Er zijn nog veel voorbeelden te bedenken maar duidelijk is dat verschraling van de cultuursector een grote maatschappelijke impact heeft. De lokale culturele infrastructuur in de volle breedte verdient daarom aandacht, zorg en ondersteuning. Juist nu is het van belang om te blijven werken aan de doorontwikkeling van een authentieke, onderscheidende en stadsbrede cultuursector, waarin ruimte is voor vernieuwing en talentontwikkeling. Het is belangrijk om onze inwoners, in het bijzonder jongeren en ouderen, verder te activeren, met elkaar in verbinding te brengen, perspectief te bieden en het creatieve denkvermogen te stimuleren.

Coalitieakkoord 'Slagen maken'

De coalitie richt zich op het uitvoeren van beleid en wil het vertrouwen van de Zaanse inwoners terugwinnen. Er wordt ingezet op het stimuleren van initiatief en het versterken van de kracht in de samenleving, samenwerken in bondgenootschap. Middelen worden daar ingezet waar het 't meest nodig is. Specifiek voor cultuur richt de coalitie zich op het uitvoeren van het cultuurbeleid passend bij de groei van Zaanstad. Kunst en cultuur dichtbij voor iedereen. Er wordt gewerkt aan kansengelijkheid door cultuuronderwijs en –deelname. En er is ruimte voor cultuur en creatieve bedrijvigheid, passend bij ondernemen, maken, vernieuwen. We streven naar een centraal, breed gedragen poppodium. En we bieden ruimte voor evenementen, waaronder de viering van Zaanstad 50 jaar in 2024 en de organisatie van Roze Zaterdag, vanuit trots op de stad en de dorpen die samen Zaanstad vormen.

Gemeentelijk beleid met een rol voor kunst & cultuur

Vanuit kunst & cultuur wordt bijgedragen aan de uitgangspunten van beleid op andere gebieden:

Omgevingsvisie – Bij het toenemen van het aantal inwoners neemt de behoefte aan maatschappelijke, waaronder ook culturele, voorzieningen toe. We investeren ruimtelijk om maatschappelijk het verschil te maken, daar waar dat het meest nodig is. Beeldende kunst en vormgeving dragen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Maatschappelijke visie – Door kinderen op vroege leeftijd zoveel mogelijk met kunst & cultuur in aanraking te brengen wordt persoonlijke ontwikkeling gestimuleerd en dit bevordert kansengelijkheid. Deelname aan kunst & cultuuractiviteiten verbindt en helpt mensen om verschillen te overbruggen en te omarmen.

Economische visie – een grote diversiteit aan culturele voorzieningen, culturele organisaties, (amateur)kunstverenigingen maken van Zaanstad een aantrekkelijke woon-, werk-, en (be)leefstad. Kleine creatieve ondernemers en makers vormen de kern van productieve wijken en zijn een motor voor de Zaanse woonwerkstad.

Pact Poelenburg/ Peldersveld, Zaandam-Oost – We durven te differentiëren en extra aandacht te besteden aan de kwetsbaarste wijken. Kunst en cultuur dragen bij aan een betere toekomst voor Zaandam-Oost. Bijvoorbeeld door de culturele activiteiten in de verlengde leertijd en de maatschappelijke rol van instellingen zoals de Bieb en het Zaanse Toneelhuis.

Externe ontwikkelingen

Vanuit het Rijk is een aantal ontwikkelingen ingezet die grote kansen bieden voor kunst & cultuur in Zaanstad. Zo maakt de Impulsregeling Jongerencultuur voor de jaren 2022, 2023 en 2024 het mogelijk om de lokale jongerencultuur en talentontwikkeling in Zaanstad te stimuleren en ondersteunen.

Daarnaast investeert het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) de komende jaren extra in cultuurcoaches die gemeenten kunnen inzetten vanuit de herziene Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) 2023 - 2026 (Meerjarenbrief 'Kracht van Creativiteit', staatssecretaris Uslu, OCW, 4 november 2022). Nieuw is dat deze financiële middelen voortaan (vanaf 2023) door de gemeenten kunnen worden aangevraagd via een brede specifieke uitkering (SPUK). Onder deze SPUK vallen 15 (bestaande) Rijksregelingen die uitvoering geven aan de afgesproken activiteiten van het Gezond Leven Akkoord (GALA), het Sportakkoord II en de herziene BRC 2023 - 2026.

Het Rijk ziet ook noodzaak en urgentie om het landelijke bibliotheken netwerk te versterken om te zorgen dat iedere inwoner toegang heeft tot een volwaardige bibliotheekvoorziening zoals gesteld in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (WSOB). De zorgtaak die gemeenten hiertoe momenteel hebben zal vanaf 2025 wijzigen in een wettelijke zorgplicht. In opmaat naar deze wetswijziging wordt daarom een tijdelijke specifieke uitkering als impuls beschikbaar gesteld voor gemeenten om (een) volwaardige bibliotheekvoorziening(en) te realiseren. Voor Zaanstad bieden deze ontwikkelingen een kans om er voor te zorgen dat De Bieb van de Zaanstreek aan alle vijf de wettelijke functies uit de WSOB gaat voldoen, de functies te versterken en minimaal één extra vestiging toe te voegen. Aangekondigd vanuit OCW is dat het Rijk vanaf 2025 hiervoor extra structurele middelen beschikbaar stelt aan gemeenten die hiervoor in aanmerking komen.

Gemeenten en provincies krijgen vanaf het voorjaar van 2023 structureel extra geld om publieke en maatschappelijke voorzieningen te compenseren voor hoge kosten. In lijn met deze ontwikkeling heeft het college bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2023 besloten om de indexering van subsidies aan maatschappelijke organisaties voor het jaar 2023 te verhogen van 3,2% naar 9,5%.

3 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsagenda is een dynamisch document dat meebeweegt met maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen en het gesprek met de cultuursector. In de agenda geven we aan wat we de komende 1,5 jaar in elk geval willen bereiken. De overige acties worden daarna herijkt en opgenomen in een geactualiseerde uitvoeringsagenda.

Uitgangspunten

In de lijn met het coalitieakkoord gaan we slagen maken en (beleid) uitvoeren. Dit doen we door uitvoering te geven aan autonome ontwikkelingen zoals trajecten met het Rijk, gemaakte afspraken en lopende projecten. We zorgen ervoor dat de basis op orde is en blijft door het faciliteren van de randvoorwaarden zodat de cultuursector zijn rol kan pakken op strategische opgaven.

Komende jaren gebruiken we om het gesprek te voeren met partners in de gemeente én met de trekkers van de zes strategische opgaven om te komen tot een opgavegerichte werkwijze, waarin alle partners in gezamenlijkheid de doelen bepalen en hun eigen rol hierin nemen. Hierbij sluiten we ook aan op het gebiedsgericht werken. De relatie met het maatschappelijk middenveld kan worden versterkt door culturele instellingen en makers te betrekken bij communicatie, open deurenroute's en andere activiteiten.

Kader

Gezien de beschikbare capaciteit, draagkracht partners van de gemeente en de middelen kunnen we niet alles tegelijk doen. Daarom zetten we allereerst in op acties en projecten die randvoorwaardelijk zijn voor het behalen van onze doelen. De komende anderhalf jaar investeren we in een stevige toekomstgerichte basis door het bouwen van een stevig cultureel netwerk van stedelijke partners, nemen we heldere besluiten over de investeringen in cultuurlocaties en hernieuwen we de subsidieregelingen voor amateurkunst, kleine culturele organisaties en incidentele culturele activiteiten en kleinschalige evenementen. We intensiveren ons accountmanagement met de culturele instellingen die samen de basisinfrastructuur in onze stad vormen, en investeren in de zichtbaarheid van de cultuursector. Daarbij leggen we de focus op de meest kansrijke gebieden, waar de investeringen in cultuur de grootste bijdrage leveren aan de opgaven in deze stad. Door het leggen van een stevige basis scheppen we de condities om in de toekomst te verbreden met o.a. meer kunst & cultuur voor en door iedereen.

4 Uitvoering geven aan Zaanstad Bruist! Cultuurvisie 2019-2030

De uitgangspunten van de Cultuurvisie kunnen we samenvatten in de volgende ambitie:

Kunst en cultuur is in Zaanstad van, voor en door iedereen en zorgt voor verbinding en ontwikkeling. Het maakt Zaanstad leefbaar, veerkrachtig en aantrekkelijk.

Cultuur is van wezenlijk belang voor onze samenleving en een investering in onze maatschappij. Het brengt mensen bij elkaar, daagt uit en biedt nieuwe perspectieven. Zonder cultuur wordt het leven schraal, dof en bleek. Cultuur zorgt voor inspiratie, innovatie plezier en persoonlijke ontwikkeling. En zonder cultuur staan we stil. Cultuur maakt bovendien herkenning en verbinding mogelijk én toont verschillen tussen mensen.

Het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente Zaanstad is gericht op het faciliteren, ondersteunen, mede mogelijk maken en het aanzwengelen van een inclusieve kunst- en cultuursector waaraan iedereen die dat wil – ongeacht afkomst, woonwijk, sociaaleconomische status, fysieke gesteldheid, gender en/of opleidingsniveau (van ouders en verzorgers) - kan meedoen: van maker en aanbieder tot gebruiker.

Definitie cultuur

Onder cultuur verstaan we alles wat door mensen gecreëerd is. Cultuur komt tot uiting in alle aspecten van het menselijke leven, zoals tradities, levensstijlen, manieren van samenleven, normen en waarden, kunst. Het cultuurbeleid richt zich specifiek op culturele activiteiten en creatieve uitingen, in alle disciplines en genres. Hieronder vallen bijvoorbeeld maar niet uitsluitend: podiumkunsten, muziek en theater, taal(kunst), design, architectuur, erfgoed, beeldende kunst, fotografie en film, urban arts en games.

Doel

Kunst en cultuur dragen rechtstreeks bij aan vrijwel alle strategische opgaven en zijn soms zelfs cruciaal bij het bereiken van doelen vanuit de opgaven, vooral op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en participatie, verbinding en ontmoeting, kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In de komende periode moet de ontwikkeling richting opgavegericht werken die is ingezet nader vorm krijgen. De verschillende opgaven zullen hun doelen scherper formuleren, hier keuzes in maken en koppelkansen in beeld brengen. Dit zal ook effect hebben op de inzet die gepleegd wordt vanuit kunst & cultuur.

Door middel van de acties in deze uitvoeringsagenda werken we aan het inrichten, ondersteunen en faciliteren van:

een toekomstbestendige, zichtbare en inclusieve culturele en creatieve sector die kwalitatief en kwantitatief meegroeit met de gemeente

...met als doel daarmee bij te dragen aan de strategische opgaven:



5 Uitvoeringslijnen Kunst & Cultuur 2023-2026

Deze uitvoeringsagenda is opgebouwd uit 5 uitvoeringslijnen met bijbehorende doelen en activiteiten. Per uitvoeringslijn geven we aan waarop we ons de komende 1,5 jaar (tot eind 2024) gaan focussen.

5.1 Toekomstbestendige basis

De komende 1,5 jaar richten we ons op:

- **Helderheid over de haalbaarheid van grote projecten zoals het Zaans Museum, het poppodium, De Groote Weiver, de Durghorst en het Huis van de Wijk in Poelenburg**
- **Het actualiseren en moderniseren van de subsidieregelingen voor amateurkunst, kleine culturele organisaties en incidentele culturele activiteiten en kleinschalige evenementen**
- **Ondersteuning van de gehele culturele infrastructuur**

Subdoel 1

De culturele instellingen van de basisinfrastructuur zijn:

- a. financieel gezond,**
- b. organisatorisch gezond en stabiel,**
- c. inhoudelijk betrokken bij de strategische opgaven,**
- d. gevestigd in een passend en toekomstbestendig gebouw.**

Basis op orde Zaan Museum

Het Zaan Museum - visitekaartje van de Zaanstreek - bestaat in 2023 25 jaar. Door relevante presentaties en programmering die het verhaal van de Zaanstreek vertellen ontstaat trots over de streek waar wij wonen. Door de verbeelding van de rijke culturele waarde van de Zaanstreek en de koppeling van historisch en actueel perspectief levert het museum een bijdrage aan de sociale binding en culturele ontwikkeling van de inwoners van Zaanstad en daarbuiten.

Het 25-jarige pand is toe aan groot onderhoud. Daarnaast stellen de verdubbeling van het aantal bezoekers¹, de hedendaagse kijk op de museumfunctie én de geldende duurzaamheidsregels nieuwe eisen aan het pand. In 2022 is onderzocht wat er nodig is om te komen tot een toekomstbestendig Zaan Museum. Op basis van dit onderzoek worden scenario's ontwikkeld om zowel de organisatie als het pand op orde te brengen voor een nieuwe periode (van 25 jaar).

Komende 1,5 jaar richten we ons op de aanpak van de grootste risico's van het gebouw én interventies in de bedrijfsvoering voor kostenreductie. Verder starten we met het vormgeven van een proces om te komen tot een lange termijn strategie in samenhang met de Ontwikkelstrategie Zaanse Schans.

Basis op orde Zaantheater

Het Zaantheater is in 2023 25 jaar oud, met noodzakelijk groot onderhoud als gevolg. Het pand is gemeentelijk eigendom waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor het verhuurdersdeel van het onderhoud. In het MIP is een post van 1,5 miljoen opgenomen voor een renovatie in 2023. Hiervoor heeft het Zaantheater in 2022 een plan ingediend dat zij tijdens en na de zomersluiting 2023 willen uitvoeren. Het Zaantheater zal hiervoor een maand later heropenen dan gebruikelijk.

Komende 1,5 jaar richten we ons op het aanpakken van de renovatie én het voorbereiden op onderhoud in de toekomst. Door de stijging van bouwkosten en nieuwe noodzakelijke vervangingen moeten de renovatiewerkzaamheden opnieuw geprioriteerd worden. Daarnaast is het noodzakelijk om

¹ Het museum is gebouwd op een maximum van 60.000 bezoekers per jaar. In het topjaar 2019 heeft het Zaan Museum 120.000 bezoekers ontvangen.

direct na het uitvoeren van de renovatie in 2023 zorg te dragen voor een gedegen meerjarenonderhoudsplan voor de toekomst. Daarmee krijgen zowel de gemeente als het Zaantheater inzicht in het onderhoud en het budget dat nodig is voor de komende periode.

Streven naar centraal, breed gedragen (pop)podium

Het in 2021 uitgevoerde onderzoek wordt in 2023 verder verdiept door nader in gesprek te gaan met relevante spelers van de muzikscene in Zaanstad en daarbuiten én een behoeftepeiling onder de Zaanse inwoners. Op basis van het verdiepende onderzoek worden voorstellen geformuleerd.

Uitgangspunten zijn:

- De muzikmakers in Zaanstad in al hun diversiteit hebben voldoende (speel)ruimte voor talentontwikkeling, creatieve ontmoetingen en presentatie/optreden op diverse locaties (variërend in omvang) verspreid over heel Zaanstad.
- De inwoners van Zaanstad kunnen op een centrale en goedbereikbare locatie genieten van een brede en meerstemmige programmering die aansluit bij hun behoeften.

Een voorstel voor het doorontwikkelen van de popfunctie en de plaats van een poppodium daarbinnen, wordt in loop de van 2023 aan de Raad voorgelegd.

Toekomstbestendige huisvesting De Groote Weiver

In de door de raad vastgestelde startnotitie voor het PWN-terrein is één van de uitgangspunten: behoud van De Groote Weiver (DGW) op het PWN terrein. Als (lokale) cultureel-maatschappelijke organisatie met o.a. concertzaal, filmhuis, eetcafé en kringloopwinkel, past DGW goed in de ambitie om een combinatie van wonen en werken voor creatieve professionals en culturele, maatschappelijke en commerciële voorzieningen bij de PWN-locatie te realiseren.

In de cultuurbegroting staat een investeringsbedrag van € 0,5 miljoen gereserveerd voor herhuisvesting van De Groote Weiver. In aanvulling hierop is een bedrag van € 0,7 miljoen opgenomen als wens voor het Investeringsfonds. Uit het haalbaarheidsonderzoek moet blijken welke investerings-/exploitatiebijdrage benodigd is om De Groote Weiver te behouden en welke eigendomsconstructie mogelijk is. Hier zijn 3 varianten mogelijk: alleen investeren, alleen exploitatie of een combinatie van investering en exploitatie.

Komende 1,5 jaar richten we ons op het ontwikkelen van een investerings-/exploitatievoorstel dat na gereedkomen van het Ruimtelijk programma van eisen aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Uitbreiding en doorontwikkeling bibliotheek

Vanaf 2025 hebben gemeenten een wettelijke zorgplicht om volwaardige bibliotheken te realiseren die voldoen aan de vijf voorgeschreven functies. De Bieb van de Zaanstreek wordt door het Rijk gecategoriseerd als een gemeente zonder (volwaardige) Bibliotheekvoorziening omdat de Bieb momenteel niet voldoet alle vijf voorgeschreven functies. Naast versterking van het aanbod aan digitale informatiepunten overheid, taalcursussen, huiswerkbegeleiding en (voor)leesmogelijkheden voor kinderen en de uitleenfunctie moet er ook een activiteitenaanbod gerealiseerd worden met betrekking tot ontmoeting & debat en kennismaking met kunst en cultuur.

Zaanstad kan in 2023-2024 aanspraak maken op de Specifieke Uitkering (SPUK) en subsidies Bibliotheekennetwerk die de financiële realisatie en invulling van een volwaardige bibliotheekvoorziening ondersteunt. Vanaf 2025 zullen deze specifieke middelen – naar verwachting – worden opgenomen in de algemene uitkering die de gemeente Zaanstad ontvangt.

Komende 1,5 jaar gebruiken we voor plan- en visievorming hoe in Zaanstad volwaardige bibliotheekvoorzieningen gerealiseerd kunnen worden die voldoen aan de voorwaarden die het Rijk stelt. Groei en/of uitbreiding van de bibliotheekfuncties en locaties zijn daarbij noodzakelijk. In 2023 ligt de prioriteit op de bestuurlijke besluitvorming waarbij de gemeente en De Bieb van de Zaanstreek samen kijken hoe het beste invulling aan deze vijf functies (al dan niet in samenwerking met andere partijen) gegeven kan worden in opmaat naar de wettelijke zorgplicht.

De uitbreiding en doorontwikkeling van de bibliotheekfuncties hebben een overlap en hangen nauw samen met de centrale functie van De Bieb in het te ontwikkelen Huis van de Wijk.

Werken met de Code Fair Practice

De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, vertrouwen en transparantie. De code is ontwikkeld om te stimuleren dat iedereen onder eerlijke omstandigheden en tegen een redelijke vergoeding kan opereren. Dat ieder zich bewust is van zijn plek in de keten, verantwoordelijkheid neemt en solidair is met andere werkenden in het veld. Deze code is van belang voor de rol van de gemeente als subsidieverstrekker en opdrachtgever, maar ook voor onze culturele organisaties, (amateur)kunstverenigingen en iedereen die werkzaam is in de Zaanse cultuursector.

We gebruiken de tweede helft van de looptijd van deze uitvoeringsagenda (2025-2026) om in gesprek te gaan met onze culturele partners. Om gezamenlijk bewustzijn bij de sector zelf te creëren, kennisvergarig te faciliteren en om te onderzoeken welk effecten de Code Fair Practice heeft op het culturele leven, de organisaties, de creatieve makers en de gemeente. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de door Kunsten '92 ontwikkelde toolkit en andere ondersteuningsmiddelen zoals presentaties en werksessies.

Subdoel 2

Er is een culturele infrastructuur in alle delen van de gemeente.

Zaansstad groeit. Met de gebiedsontwikkeling MAAK.Zaansstad ontwikkelt de gemeente de komende jaren gebieden met onder andere woningen en maatschappelijke voorzieningen die nodig zijn in een complete gemeente en vitale wijken waar mensen graag wonen én blijven wonen.

Huis van de Wijk

Dit actiepunt hangt samen met het hiervoor beschreven actiepunt Uitbreiding en doorontwikkeling bibliotheek. Binnen MAAK Zuid is één van de speerpunten een nieuw te realiseren Huis van de Wijk (HvdW), een unieke multifunctionele maatschappelijke accommodatie waar buurthuis, welzijnsfuncties, cultuur en bieb een plek krijgen in het hart van de wijk Poelenburg, met ruimte voor eerstelijns zorg direct ernaast in hetzelfde huis. Een dergelijke bibliotheekfunctie midden in de wijk draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, participatie, verbinding en ontmoeting, mentale gezondheid, leefbaarheid en verstedelijking.

De Rijksfinanciering voor de realisatie en uitvoering van Informatiepunten Digitale Overheid in De Bieb en de eerder genoemde SPUK voor het versterken van het bibliothekenetwerk en het realiseren van een bereikbare volwaardige bibliotheekvoorziening in iedere gemeente bieden kansen om een brede Bieb-functie in het Huis van de Wijk onder te brengen.

In 2023 worden meerdere aanvragen voor de SPUK bibliothekenetwerk voorbereid en ingediend voor onder meer de nieuwe Bieb-functie in het Huis van de Wijk. Het aandeel van De Bieb in het RPvE van het Huis van de Wijk wordt in kaart gebracht, evenals de investerings- en exploitatiekosten van De Bieb in het HvdW. Hier ligt ook een nauwe relatie met de Regiodeal ZaanIJ.

Durghorst

Met een extra podium in Zaansstad-Noord komen kunst & cultuur dichterbij onze inwoners. (Amateur)kunstverenigingen kunnen hier repeteren en optreden, jong en oud kunnen zich hier ontwikkelen door (muziek)lessen en het bijwonen van voorstellingen. Ook zorgt een podium naast mogelijkheden voor participatie voor verbinding en ontmoeting en draagt het bij aan een aantrekkelijke en bruisende gemeente.

Inmiddels is de cultuursector in Noord verder ontwikkeld en zijn de plannen voor de Durghorst verder uitgewerkt. In 2023 wordt duidelijk of een laagdrempelig podium voor (amateur)kunst en culturele activiteiten (zoals cultuureducatie) gekoppeld aan het nieuw te bouwen nieuw buurthuis aan het Durghorstplantsoen haalbaar en wenselijk is.

Subdoel 3

Er is ondersteuning voor de gehele culturele infrastructuur (alle culturele organisaties en (amateur)verenigingen van middelgroot tot klein en creatieve makers) en men is bekend met wat de gemeente doet op het gebied van Kunst & Cultuur.

Herijking subsidieregeling Amateurkunst en culturele activiteiten

Via de huidige subsidieregeling ondersteunen we amateurkunstverenigingen en kleine culturele organisaties met een exploitatie subsidie voor een periode van 4 jaar. Ook maakt deze subsidieregeling eenmalige ondersteuning van incidentele culturele activiteiten en kleinschalige evenementen mogelijk. De regeling wordt sinds de invoering in 2014 goed gebruikt. De budgetten worden vaak 150 tot 200% overvraagd met als gevolg dat veel initiatieven minder tot geen subsidie ontvingen. Dit laat zien dat voor 2023 en de jaren daarna een substantiële ophoging van het budget nodig is om alle aanvragende verenigingen, organisaties, culturele activiteiten en kleinschalige evenementen voldoende en adequaat te blijven ondersteunen. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gekomen uit Groei van de stad.

Naast het ophogen van het budget is het belangrijk dat de subsidieregeling aansluit bij de huidige inzichten. Om die reden wordt de regeling in 2023 geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Voor het zomerreces 2023 worden voorstellen voor aanpassing van de regelingen opgesteld en voor besluitvorming voorgelegd.

Na besluitvorming wordt de nieuwe subsidieregeling bekend gemaakt zodat culturele organisaties, (amateur)kunstverenigingen en organisatoren van culturele activiteiten en kleinschalige evenementen op basis van de geactualiseerde regeling subsidie kunnen aanvragen.

Grassrootsregeling

In aanvulling op de bestaande subsidieregeling amateurkunst en culturele activiteiten starten we vanaf 2024 met een laagdrempelige en snelle regeling voor de ondersteuning van kleine initiatieven. Op basis van deze regeling kunnen culturele organisaties en makers aanspraak maken op een subsidie van maximaal € 750. Tijdens de corona-periode hebben we al met een soortgelijke tijdelijke regeling een impuls gegeven aan de cultuursector. De regeling bleek een succes te zijn; het beschikbare subsidieplafond is in 2022 volledig benut en we bereiken hiermee culturele makers en organisaties die tot op heden niet bereikt werden.

De regeling versterkt de culturele sector en zorgt voor meer diversiteit. En heeft een positieve invloed op de Zaanse toeristische positie omdat het aanbod wordt versterkt.

Subsidieloket

Met de reguliere communicatie over subsidieregelingen via o.a. de website van Zaanstad bereiken we niet iedereen. We merken dat het stadhuis soms als drempel wordt ervaren waar inwoners niet altijd gemakkelijk even binnenstappen om advies en ondersteuning te vragen. Om vanuit Kunst & Cultuur zichtbaar en toegankelijk te zijn, komt er een subsidieloket op verschillende locaties in de gemeente.

In 2023 is gestart met een subsidieloket (om de week op donderdagmiddag) op locatie bij FluXus aan de Westzijde in Zaandam. Tijdens de looptijd van deze Uitvoeringsagenda wordt het aantal locaties uitgebreid.

5.2 Zichtbaarheid en verbinding

De komende 1,5 jaar richten we ons op:

- Intensiveren van het accountmanagement
- Een goed contact met de sector in de breedte
- Zichtbaarheid: inbedding van cultuur in de opdracht voor streekmarketing

Subdoel 1

Verbinding tussen gemeente en cultuursector: de contacten met de (grote) organisaties worden versterkt om de samenwerking tussen gemeente en instellingen te optimaliseren.

Intensivering accountmanagement

Het contact met de grote culturele organisaties die structureel subsidie ontvangen (basisinfrastructuur) gaan we intensiveren. Met ingang van 2023 breiden we het aantal reguliere gesprekken uit van 2 naar 3 tot 4 keer per jaar. Dit geeft ons de kans om dieper in te gaan op de stand van zaken bij de organisatie (financieel, organisatie en activiteiten). En het geeft ruimte om met de organisatie in gesprek te gaan over inhoudelijke thema's zoals de strategische opgaves van Zaanstad, de bijdrage van de organisatie hieraan en de (netwerk)rol van de organisatie binnen de cultuursector.

Subdoel 2

Verbinding binnen de cultuursector: cultuursector wisselt onderling kennis, ervaring en netwerk uit en werkt samen aan een sterkere Zaanse sector.

Netwerkbijeenkomsten in samenwerking met het veld

Vanuit de cultuursector komt steeds het signaal dat er behoefte is aan meer onderlinge verbinding. Men vindt het moeilijk dit zelf te organiseren. Hieraan geven we gehoor door het aanbod aan netwerken en contactmomenten te intensiveren. Dit biedt ons als gemeente ook de kans zelf zichtbaar te zijn en bijvoorbeeld de subsidieregelingen te promoten en verbindingen te leggen met andere voorzieningen binnen de gemeente zoals buurthuizen en Sport en bewegen. Met ingang van 2023 worden er jaarlijks 3 tot 4 netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

Samen met het veld gaan we de netwerkbijeenkomsten vorm en inhoud geven. Met het veld inventariseren we onderwerpen die tijdens de netwerkbijeenkomsten kunnen worden behandeld. Organisaties worden gevraagd om zich voor te stellen of als gastheer/-vrouw van de bijeenkomst te fungeren. We streven ernaar dat (een deel van) de reguliere netwerkbijeenkomsten in 2026 zelfstandig door de cultuursector wordt georganiseerd.

Doorontwikkeling directeurenoverleg

Via het directeurenoverleg werken we samen met de grote instellingen en stimuleren we de samenwerking. Centrale thema's die voor de cultuursector en gemeente Zaanstad van belang zijn worden in deze overleggen aan de orde gesteld. In 2022 zijn we gestart met dit overleg en 2023 en 2024 gebruiken we om dit overleg stevig te verankeren en de directeuren mede verantwoordelijk te maken voor de behandeling van thema's en onderwerpen die voor de grote organisaties maar ook voor de cultuursector als geheel van belang zijn. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan maatschappelijke thema's de rol die de cultuursector hierbij kan spelen. Maar ook aan bijvoorbeeld gezamenlijke inkoop van middelen of diensten door de organisaties.

Ontwikkelen netwerkrol grote organisaties

We zetten in op het vergroten van de rol van de grote structureel gesubsidieerde cultuurorganisaties binnen de cultuursector. Deze organisaties vervullen niet alleen een voorbeeldfunctie maar kunnen ook een actieve rol spelen voor de cultuursector. Bijvoorbeeld door (het stimuleren van) kennisdeling, samenwerking en het activeren van de sector. Het intensiveren van het accountmanagement en de verankering van het directeurenoverleg geven ons de gelegenheid om vanaf 2024 in gesprek te gaan over de rol van de grote structureel gesubsidieerde organisaties voor/binnen de sector en hier met de organisaties zowel gezamenlijk als individueel afspraken over te maken.

Subdoel 3

Zichtbaarheid van de cultuursector: de sector investeert in de zichtbaarheid van het aanbod, waardoor inwoners hier gebruik van kunnen maken voor hun culturele en creatieve ontwikkeling.

Communicatieplan

Er gebeurt in Zaanstad heel veel op cultureel vlak, maar dit is vaak onvoldoende zichtbaar. Daardoor vinden mensen en organisaties elkaar onvoldoende en komen mogelijke samenwerkingen niet tot stand. Steeds meer makers vestigen zich in Zaanstad. Sommigen van hen zoeken meteen de lokale connectie op, anderen staan daar wel voor open maar kennen de wegen niet of worden hiertoe onvoldoende gestimuleerd. We laten zo veel onbenut potentieel liggen.

Ook als gemeente laten we onvoldoende zien wat we doen voor en met de culturele en creatieve sector. Als gemeente kunnen we de cultuursector stimuleren om het belang en de breedte van de sector uit te dragen. In 2023 zijn we gestart met een serie portretten van aansprekende Zaanse cultuurmakers die de trots op de Zaanstreek vergroten en dienen als rolmodellen. Dit doen we in samenwerking met Stichting Marketing Zaanstreek. In 2024 ontwikkelen we een communicatieplan om de zichtbaarheid en (digitale) toegankelijkheid van de cultuursector te vergroten. In het plan komen acties zoals het aanstellen van een adviseur omgevingsmanagement en meer online informatie over kunst & cultuur in Zaanstad. Ook willen we vaker en regelmatig communiceren over wat we als gemeente doen en kunnen doen voor de cultuursector. Tot slot draagt het communicatieplan draagt ook bij aan de versterking van de zichtbaarheid en samenwerking binnen de eigen, gemeentelijke organisatie.

Borging kunst & cultuur in kpi's streekmarketing organisatie inclusief duurzame oplossing UitdeZaanstreek

Op dit moment zijn er twee organisaties die kunst en cultuur in de Zaanstreek in de breedte promoten: Stichting Marketing Zaanstreek, o.a. via Zaans.nl, en Stichting UitdeZaanstreek door het uitmagazine. Beide voorzien in een behoefte maar overlappen ook deels. Het is wenselijk de cultuurpromotie samen te brengen in één herkenbare huisstijl. Verder moet cultuur beter ingebed worden in de kpi's van de lokale marketingorganisatie. Deze punten worden ingebracht bij het opstellen van het programma van eisen voor de aanbesteding voor de (nieuwe) marketingorganisatie vanaf 2024. Hierbij wordt ook de toekomst van een Zaanse Uitmarkt als opening van het culturele seizoen nader bekeken.

Agenderen zichtbaarheid cultuursector (o.a. bij directeurenoverleg, netwerkbijeenkomsten en accountmanagement)

De zichtbaarheid van de cultuursector en het communicatieplan dat we willen opstellen worden vanaf 2024 een regelmatig terugkerend onderwerp op de agenda van de overleggen en (netwerk)bijeenkomsten die we met de cultuur sector organiseren. Op deze wijze ondersteunen we de cultuursector bij het zichtbaar worden en stimuleren we de organisaties om hun aanbod uit te dragen. Door een betere zichtbaarheid leren de verenigingen, organisaties en creatieve makers elkaar beter kennen waardoor zij elkaar ook beter kunnen vinden. Ook draagt het vergroten van met name de zichtbaarheid van de diversiteit aan culturele activiteiten die onze cultuursector heeft te bieden bij aan de cultuurdeelname van onze inwoners.

Activeren sector door middel van workshops

Naast de reguliere kennis- en netwerkbijeenkomsten faciliteren we vanaf 2024 activiteiten zoals workshops, waarbij verschillende mensen en organisaties uit de sector samenkomen. Dit doen we voortbouwend op de succesvolle workshops en adviestrajecten op het gebied van social media die we in de coronatijd hebben aangeboden.

5.3 Kunst en cultuur groeien mee met de gemeente

De komende 1,5 jaar richten we ons op:

- Start met creatieve industrie, productieve wijken
- Hembrugterrein

Subdoel 1

Er is meer (fysieke) ruimte voor Kunst & Cultuur in de groeiende gemeente.

Ontwikkeling Hembrugterrein/Noordzeekanaalgebied

Bij de ontwikkeling van het Hembrugterrein krijgt cultuur een grote rol. Naast het ontwikkelen van woningen biedt het Hembrugterrein ruimte voor (nieuwe) culturele initiatieven zoals ArtZaanstad, Het Hem en het toekomstige ZaMu (Zaandam Amsterdam MUseum). Ook vinden veel creatieve makers hun weg naar het Noordzeekanaalgebied om te werken, te wonen of allebei. Daarmee biedt het gebied veel kansen zoals bijvoorbeeld een (culturele) programmering en kunst in de openbare ruimte. Ook willen we samenwerking tussen instellingen zoals het Hem en ZaMu en Zaanstad/onze inwoners stimuleren. Vanaf de tweede helft van 2023 verkennen we met de partijen in het gebied op welke manier we kunnen samenwerken en elkaars ambities kunnen versterken.

Aansluiten bij het ontwikkelen van het broedplaatsenbeleid: voldoende ruimte voor makers, verspreid over en betrokken bij Zaanstad

Broedplaatsen en maakgemeenschappen dragen bij aan een aantrekkelijk, bruisend en veerkrachtig Zaanstad. Broedplaatsen vervullen in transformatiegebieden vaak een pioniersfunctie. Vanuit de economische visie wordt vanaf 2024 ingezet op de ontwikkeling van broedplaatsenbeleid. In het broedplaatsenbeleid wordt o.a. aandacht besteed aan de ruimtelijke randvoorwaarden waaraan behoefte is bij kleinschalige ondernemers en culturele instellingen. Vanuit kunst & cultuur dragen we bij aan het opstellen van het broedplaatsenbeleid door kennis te delen, deel te nemen aan de projectgroep en verbinding met de culturele sector te leggen.

Creatieve industrie in productieve wijken

De economische visie voorziet in het opstellen van een strategie voor wonen en werken in bestaande gebieden en transformatiegebieden. Creatieve makers hebben vaak behoefte aan ateliers en werkruimtes en zijn geschikte motoren voor de wijkindustrie. Vanuit kunst & cultuur dragen we bij aan de strategie door kennis te delen, deel te nemen aan de projectgroep en verbinding te leggen met de culturele sector.

Visie Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving

Sinds de oprichting van gemeente Zaanstad laat het college zich adviseren door een onafhankelijke commissie beeldende kunst over de aankoop van kunstwerken, de besteding van beschikbare (rijks)gelden voor beeldende kunst en het leveren van een bijdrage aan bredere beleidsdoelen, bijvoorbeeld ten aanzien van beeldvorming, marketing en toerisme. In 2021 is een geactualiseerde regeling vastgesteld. Na een wervingsprocedure is de adviescommissie beeldende kunst en vormgeving in een nieuwe samenstelling gestart in 2022. Veel partijen weten de ABKV inmiddels te vinden met ideeën voor beeldende kunst en vormgeving in de openbare ruimte. De ABKV werkt aan een meerjaren activiteitenplan met daarin een visie op de manier waarop (waar, hoe, wanneer) beeldende kunst en vormgeving een positieve bijdrage leveren aan de aantrekkelijke leefomgeving. In 2024 wordt deze visie opgeleverd en voor vaststelling voorgelegd aan het college.

Subdoel 2

Er is meer budget voor Kunst & Cultuur in de groeiende gemeente.

Financieringsstrategie opzetten om investerings- en exploitatiebudgetten te borgen

Het maatschappelijk voorzieningenmodel geeft inzicht in de investeringen in maatschappelijke functies (veelal in de vorm van locaties) die nodig zijn bij stedelijke ontwikkelingen/uitbreidingen van Zaanstad. In de praktijk blijkt dat (eenmalige) investeringen in locaties voor culturele functies niet voldoende zijn. Culturele functies hebben structurele budgetten nodig voor programmering en de realisatie van culturele activiteiten. Daarnaast is het wenselijk om artistieke en maatschappelijke initiatieven van culturele makers en ondernemers te kunnen ondersteunen. De cultuurbegroting biedt geen ruimte om in deze structurele behoefte te voorzien.

Daarom wordt vanaf 2025 ingezet op het ontwikkelen van een financieringsstrategie om zo te bewerkstelligen dat naast investeringsbudgetten ook de uitvoeringsbudgetten kunnen meegroeien met de behoefte van een groeiende gemeente. De benodigde acties worden te zijner tijd opgenomen in een geactualiseerde uitvoeringsagenda.

Opzetten en introduceren nieuwe percentageregeling beeldende kunst

Kunst in de openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid en kwaliteitsverhoging van onze openbare ruimte. Door middel van kunst en vormgeving creëren we ruimte voor verbinding en ontmoeting. Kunst kan bijdragen aan maatschappelijk bewustzijn en geeft aanleiding voor debat. Kunst en vormgeving in de openbare ruimte geven vorm aan een aantrekkelijk Zaanstad en hebben een positief effect op de mentale gezondheid van onze inwoners.

In de tweede helft van de looptijd van de Uitvoeringsagenda (2025-2026) willen we een regeling ontwikkelen met als doel om bij (stedelijke) ontwikkelprojecten en infrastructurele voorzieningen de ontwikkelpartij(en) te verplichten een percentage van de bouwsom te reserveren voor beeldende kunst (fysiek) en culturele manifestaties in/rond het ontwikkelingsgebied. Deze regeling stelt ons in staat om kunst & vormgeving een integraal onderdeel van stedelijke ontwikkeling te laten zijn. En er ontstaat budgettaire ruimte om in de toekomst meer kunst en vormgeving in het straatbeeld te kunnen brengen.

5.4 Kunst en Cultuur voor iedereen

De komende 1,5 jaar richten we ons op:

- **Focus op de (basis)infrastructuur: agenderen van diversiteit en inclusie**
- **Aandacht voor kinderen en jongeren**

Subdoel 1

Het gesubsidieerde cultuuraanbod is meerstemmig en inclusief.

Actieplan Kunst & cultuur Inclusief

We willen een culturele (basis)infrastructuur waar iedere Zaanse inwoner gelijke toegang heeft tot het kunst- en cultuuraanbod, kan deelnemer en (co-)creëren. Hiervoor zijn diversiteit, meerstemmigheid en inclusie randvoorwaardelijk. Aanbod en vraag dienen op elkaar afgestemd én representatief te zijn voor de gemêleerde bevolkingssamenstelling die Zaanstad rijk is. Kinderen en jongeren moeten zich in het aanbod kunnen herkennen en zich erdoor aangesproken voelen. Dat moet een bredere en grotere groep worden dan tot nu toe structureel bereikt is. Om dit te bereiken heeft de gemeente opdracht gegeven om in 2023 gezamenlijk met de sector te komen tot een breed gedragen Actieplan Kunst & Cultuur Zaanstad Inclusief.

Het Actieplan geeft vorm en inhoud aan de strategische opgave Kansengelijkheid op het gebied van cultuureducatie en -participatie. Het Actieplan wordt samen met de Zaanse culturele sector en stakeholders gemaakt. Het is cruciaal dat er gezamenlijke betrokkenheid, commitment en draagvlak

zijn. Concrete onderdelen van het Actieplan zijn een Diversiteit & Inclusie Monitor en evaluatie van de huidige situatie en het komen tot een gezamenlijke visie en uitvoering van concrete acties.

Subdoel 2

Deelnemen aan cultuur wordt voor een bredere groep inwoners aantrekkelijk en mogelijk.

Inzage krijgen in cultuurdeelname door dataproject (nulmeting)

We beschikken over relatief weinig data over de Zaanse culturele en creatieve sector en haar publiek. Daarom jagen we in deze periode het gesprek hierover aan. En willen we in 2024 een nulmeting uitvoeren om cultuurdeelname in Zaanstad inzichtelijk te krijgen. Met deze informatie krijgen we o.a. inzicht in het cultuuraanbod (diversiteit, spreiding, etc.), welke groepen wel/niet gebruik maken van het cultuuraanbod en de creatieve makers (aanwezigheid, spreiding, behoeften) in onze stad en dorpen. Op basis van de informatie kan worden gekeken waar ondersteuning of versterking nodig is en kunnen we indien nodig voor 2025 en daarna activiteiten ontwikkelen.

Stadspas: aanvullend cultuuraanbod mogelijk en zichtbaar maken

In september 2023 start de Zaanse pas, de stadspas voor Zaanstad. Verschillende regelingen (zoals Meedoen Zaanstad) worden via deze pas beschikbaar voor onze inwoners en deze kunnen worden gebruikt om onder andere cultuurdeelname te bekostigen. Culturele organisaties en culturele ondernemers kunnen speciale (kortings)acties via de pas aanbieden. In de tweede helft van de looptijd van deze uitvoeringsagenda (vanaf 2025), als de pas voldoende is ingebed en succesvol is, kunnen we onderzoeken of het mogelijk is om cultuuraanbod ook op een andere wijze dan via de regelingen toegankelijk te maken. De benodigde acties worden te zijner tijd opgenomen in een geactualiseerde uitvoeringsagenda.

Subdoel 3

Stimuleren en ondersteunen jongerencultuur.

Impulsregeling jongerencultuur (SPUK)

Voor de tijdelijke Impuls Jongerencultuur 2022-2024 wordt op basis van een pilot en met behulp van een Impuls Jongerencultuurraad een voorstel gedaan voor aanvraag en besteding van deze middelen in 2023-2025 met als doel het stimuleren en ondersteunen van de lokale jongerencultuur voor jongeren en jongvolwassenen van 14 tot en met 27 jaar.

Subdoel 4

Cultuureducatie tijdens en na school krijgt integraal vorm en maakt meer impact.

Brede Regeling Combinatiefuncties

Met een stevige inrichting en aanbod cultuureducatie onder schooltijd worden alle schoolgaande kinderen in Zaanstad bereikt. Minstens net zo belangrijk is de inrichting en het aanbod van cultuureducatie en cultuurparticipatie in de vrije tijd. Er moeten doorstroommogelijkheden zijn en voldoende mogelijkheden tot participatie en talentontwikkeling en verdieping. Tussen het aanbod onder schooltijd en na schooltijd moet een logische en effectieve verbinding komen te liggen.

Dit doen we door middel van een pilot waarin we de inzet van cultuurcoaches verkennen vanuit de eerder genoemde herziene Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) 2023 - 2026 binnen de brede

SPUK. De brede SPUK vraagt om een integrale benadering en samenwerking met andere domeinen waaronder Onderwijs en Sport. In 2023 wordt daarom de huidige inrichting en uitvoering van de huidige BRC geëvalueerd in samenwerking met Onderwijs en Sport. Onder de BRC vallen enerzijds de regeling Impuls Onderwijs, Sport en Cultuur (OSC) en anderzijds de sport- en cultuuractiviteiten binnen het programma van de Verlengde Leertijd in Poelenburg-Peldersveld waaraan de BRC een financiële bijdrage levert.

Versterken cultuureducatie

Samen met de uitvoeringsorganisatie voor cultuureducatie, FluXus, en de schoolbesturen wordt in 2023 en 2024 naar de verschillende regelingen en bijdragen gekeken waaronder het Cultuurmenu, Cultuur met Kwaliteit, de Verlengde Leertijd, de Impuls OSC, de Rijke Schooldag om tot een integrale visie en uitvoering van cultuureducatie in Zaanstad te komen. Uitgangspunten zijn een rijk basisaanbod cultuureducatie voor alle kinderen in Zaanstad en extra mogelijkheden en differentiatie voor scholen en kinderen daar waar de kansengelijkheid het meest onder druk staat.

Om tot een impactvolle rijke leer- en ontwikkelingsomgeving van kinderen en jongeren te komen waarin de kansengelijkheid vergroot wordt, willen we verkennen hoede inrichting en het aanbod van de Zaanse cultuureducatie onder schooltijd versterkt kan worden.

Deze verkenning/evaluatie kan leiden tot een wijziging en verbreding van de stuurgroep cultuureducatie en het opstellen van een convenant Cultuureducatie. Welke acties precies nodig zijn wordt duidelijk tijdens de eerste helft (2023/2024) van de looptijd van deze uitvoeringsagenda. De benodigde acties worden te zijner tijd opgenomen in een geactualiseerde uitvoeringsagenda.

5.5 Bruisende stad en dorpen vanuit het dynamische Zaanse DNA

Het DNA van Zaanstad wordt gevormd door alle inwoners in hun verscheidenheid. Door maatschappelijke ontwikkelingen, de groei van de gemeente en de veranderende bevolkingssamenstelling is dit DNA dynamisch. Het komt voort uit zowel de geschiedenis van de streek als de achtergronden, ambities en dromen van de huidige en toekomstige bewoners van Zaanstad.

De komende 1,5 jaar richten we ons op

- **het intensiveren van het contact met en de ondersteuning van de evenementenorganisatoren in Zaanstad**
- **het bijdragen aan grote evenementen met landelijke uitstraling: Zaanstad 50 jaar in 2024 en Roze Zaterdag in 2025**

Subdoel 1

Organisatoren van kleine en middelgrote evenementen worden ondersteund door dienstverlening, goede interne en externe verbindingen. Knelpunten en oplossingsrichtingen worden in beeld gebracht en evenementen maken een kwaliteitsslag.

Inzet evenementencoördinator

Afgelopen jaren laten zien dat de diversiteit aan evenementen in Zaanstad toeneemt. Evenementen zijn verschillend van formaat en van economische, culturele of maatschappelijke betekenis; soms concurrerend in tijd en in de beperkte ruimte en verschillend wat betreft de impact op de fysieke leefomgeving.

Ook in de komende periode zullen evenementen, groot, klein, in Zaandam of in de dorpen, over de gehele gemeente georganiseerd worden. Door de aanstelling van een evenementencoördinator met ingang van 2023 zullen de organisatoren van kleine en middelgrote evenementen meer dan in het

verleden ondersteund worden. De evenementencoördinator functioneert als aanspreekpunt, wijst organisatoren de weg en helpt deze evenementen verder door te ontwikkelen.

Naar verwachting zal de evenementencoördinator in de praktijk geconfronteerd worden met de knelpunten in beleid, regels of capaciteit. Hieruit kan een scherper beeld worden gevormd van hetgeen er nodig is in de gemeente en ambtelijke organisatie. Dit kan in de tweede helft van de looptijd van deze uitvoeringsagenda uitgewerkt worden.

Subdoel 2

Er is aansluiting van de culturele sector op grote evenementen.

Culturele makers en organisaties spelen een grote rol bij evenementen en geven deze kleur en (lokale) invulling. Hier dragen we met ingang van 2023 aan bij door informatie te delen (o.a. door deelname aan de projectgroep) en partijen met elkaar in contact te brengen.

[Bijdragen aan grote \(landelijke\) evenementen zoals Zaanstad 50 jaar \(2024\) en Roze Zaterdag \(2025\)](#)

In 2024 vieren we het Jaar van Zaanstad; het jaar daarna Roze Zaterdag.

Beide evenementen worden opgebouwd met “alles wat Zaanstad in zich heeft”. Evenementen georganiseerd met, door en voor inwoners, ondernemers, culturele en maatschappelijke partners. Het jaar van Zaanstad 2024 moet de trots weerspiegelen op de geschiedenis van de stad met een jaarrond programma. Roze Zaterdag, met het beoogde hoofdevenement op 28 juni 2025, is een groot eendaags evenement met landelijke uitstraling en wordt in Zaanstad georganiseerd om acceptatie van lhbtq+-inwoners in Zaanstad te vergroten. In aanloop en na afloop van die dag wordt er met ketenpartners een breed programma opgezet waarin door het jaar heen gelieerde evenementen, lezingen, bijeenkomsten etc. verspreid over de gemeente worden georganiseerd.

6 Financiën

5.1 Toekomstbestendige basis

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Subdoel 1 De culturele instellingen van de basisinfrastructuur zijn a) financieel gezond, b) organisatorisch gezond en stabiel, c) inhoudelijk betrokken bij de strategische opgaven, d) gevestigd en een passend en toekomstbestendig gebouw						
Basis op orde Zaans Museum	Bestaand	investeringskosten	2023	Incidenteel	Herschikken begroting 2024 (Holland Museum gelden)	€ 800.000 – € 1.200.000 (Kapitaallast € 100.000)
Basis op orde Zaantheater	Bestaand	Investeringskosten	2023	Incidenteel	Gedekt uit begroting 2023-2026 (MIP)	€ 1.500.000
Onderzoek Poppodium en popfunctie	Bestaand	Projectkosten	2023	Incidenteel	Herschikken begroting 2023	€ 40.000
		Investeringskosten	2024?	Incidenteel	VJN 2024	PM
Toekomstbestendige huisvesting De Groote Weiver	Bestaand	Investeringskosten	2024	Incidenteel	Gedekt in begroting 2024 cultuur (€ 500.000/kapita allast € 40.000) en IF (€ 700.000)	€ 0 - 1.200.000
		Exploitatiekosten	2024 e.v.	structureel	Zie investering, Kapitaallast Cultuurbegroting kan omgezet worden in exploitatie subsidies maar dan	PM

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
					daalt investeringsruimte	
Uitbreiding en doorontwikkeling De Bieb	Autonome ontwikkeling	Exploitatiekosten	2023 e.v.	Structureel	Rijksgelden 80% Herschikken begroting 2024 bibliotheek 2024 20%	PM
Werken met de Code Fair Practice	Nieuw	Capaciteit	2025	Op termijn mogelijk structureel effect	Gedekt in begroting 2025	PM
Subdoel 2 Er is een culturele infrastructuur in alle delen van de gemeente						
Huis van de wijk	Autonome ontwikkeling	Exploitatiekosten	2023 e.v.	Structureel	Variant 630 m² Rijksgelden 80%, begroting 2024 Tekort € 256.000 aanvragen via VJN 2024	€ 700.000
Durghorst	Bestaand	Investeringskosten	2023	Incidenteel	Kostprijs dekkende verhuur, WBI € 400.000 en gedekt in begroting 2024 (IF € 1.000.000)	€ 3.700.000 (bruto)
		Exploitatiekosten	2024 e.v.	structureel	Gedekt in begroting 2024	€ 200.000
Subdoel 3 Er is ondersteuning voor de gehele culturele infrastructuur (alle culturele organisaties en (amateur)verenigingen van middelgroot tot klein en creatieve makers) en men is bekend met wat de gemeente doet op gebied van kunst & cultuur						

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Herijking subsidieregeling Amateurkunst en culturele activiteiten	Autonome ontwikkeling	Subsidie	2023 e.v.	structureel	Gedekt in begroting 2024 (Groe van de Stad onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad)	€ 200.000
	Bestaand	Extra capaciteit en projectkosten	2023 e.v.	Incidenteel	Herschikken begroting 2023	
Grassrootsregeling	Nieuw beleid	Subsidie	2023 e.v.	Structureel	Herschikken begroting 2024	€ 30.000
Subsidieloket	Autonome ontwikkeling	Capaciteit + Exploitatiekosten	2023 e.v.	structureel	Gedekt in begroting 2023-2026	

5.2 Zichtbaarheid en verbinding

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Subdoel 1 Verbinding tussen gemeente en cultuursector: de contacten met de (grote) organisaties worden versterkt om de samenwerking tussen gemeente en instellingen te optimaliseren						
Intensivering accountmanagement	Autonome ontwikkeling	Capaciteit + Exploitatiekosten	2023 e.v.	structureel	Gedekt in begroting 2023	
Subdoel 2 Verbinding binnen de cultuursector: cultuursector wisselt onderling kennis, ervaring en netwerk uit en werkt samen aan een sterkere Zaanse sector						
Netwerkbijeenkomsten i.s.m. veld	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2023 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2023	
Doorontwikkeling directeurenoverleg	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2023 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2023	
Ontwikkelen netwerkrol grote organisaties	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2024 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2024	
Subdoel 3 Zichtbaarheid van de cultuursector: de sector investeert in de zichtbaarheid van het aanbod, waardoor inwoners hier gebruik van kunnen maken voor hun culturele en creatieve ontwikkeling						
Communicatieplan	Autonome ontwikkeling	Capaciteit en uitvoering	2024 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2024	
Borging kunst & cultuur in kpi's streekmarketing organisatie inclusief duurzame oplossing UitdeZaanstreek	Nieuw	Capaciteit + Exploitatiekosten	2023 e.v.	Structureel	Herschikken begroting 2024	€ 10.000
Agenderen (o.a. bij directeurenoverleg, netwerkbijeenkomsten, accountmanagement)	Autonome ontwikkeling	Capaciteit + uitvoering	2024 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2024	
Activeren sector door middel van workshops	Nieuw	Capaciteit + exploitatiekosten	2024 e.v.	Structureel	Herschikken begroting 2024	€ 30.000

5.3 Kunst en cultuur groeien mee met de gemeente

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Subsdoel 1 Er is meer (fysieke) ruimte voor K&C in de groeiende stad						
Ontwikkeling Hembrugterrein/Noordzeekanaalgebied	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2024 e.v.	Incidenteel	Gedekt in begroting 2024	
Broedplaatsenbeleid	Nieuw beleid	Capaciteit	2024 e.v.	Incidenteel	Gedekt in begroting 2024	
Creatieve industrie in productieve wijken	Nieuw beleid	Capaciteit	2024 e.v.	Incidenteel	Gedekt in begroting 2024	
Visie Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving	Bestaand beleid	Capaciteit	2024 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2024	
Subdoel 2 Er is meer budget voor K&C in de groeiende stad						
Financieringsstrategie opzetten	Nieuw beleid	Capaciteit	2025 e.v.	Incidenteel		
Percentageregeling	Nieuw beleid	Capaciteit	2026 e.v.	Structureel		

5.4 Kunst en cultuur voor iedereen

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Subdoel 1 Het gesubsidieerde cultuuraanbod is meerstemmig en inclusief						
Actieplan K&C inclusief	Nieuw beleid	Projectkosten S/M	2023	Incidenteel	Herschikken begroting 2024	€ 10.000
Subsdoel 2 Deelnemen aan cultuur wordt voor een bredere groep inwoners aantrekkelijk/mogelijk						
Inzage krijgen in cultuurdeelname door dataproject (nulmeting)	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2024 e.v.	Doorlopend	Gedekt in begroting 2024	
Stadspas	Nieuw beleid	Capaciteit	2025 e.v.	Structureel	Herschikken in begroting 2025	PM
		Exploitatiekosten		Structureel	VJN 2025	PM
Subsdoel 3 Stimuleren en ondersteunen jongerencultuur						
Impulsregeling Jongerencultuur (SPUK)	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2023 & 2024	Incidenteel	Rijksgelden	PM
		Exploitatiekosten	2024 & 2025	Incidenteel	Rijksgelden	
Subdoel 4 Cultuureducatie tijdens en na schooltijd krijgt integraal vorm en maakt meer impact						
Brede Regeling Combinatiefuncties	Autonome ontwikkeling	Capaciteit	2023 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2023 + Rijksgelden	PM
Versterken cultuureducatie VO	Autonome ontwikkeling	Capaciteit + exploitatiekosten	2026	Structureel		PM

5.5 Bruisende stad en dorpen vanuit het Zaanse DNA

	Bestaand / nieuw beleid	Kostensoort	Jaar	Structureel / incidenteel	Dekking	Bedrag
Subdoel 1 Organisatoren van kleine en middelgrote evenementen worden ondersteund door dienstverlening, goede interne en externe verbindingen. Knelpunten en oplossingsrichtingen worden in beeld gebracht en evenementen maken een kwaliteitsslag.						
Inzet evenementen coördinator	Bestaand beleid	Capaciteit	2023 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2023	
Subdoel 2 Er is aansluiting van de culturele sector op de grote evenementen						
Deelname projectgroep, kennisdelen en koppeling veld	Bestaand beleid	Capaciteit	2023 e.v.	Structureel	Gedekt in begroting 2023	

7 Planning

5.1 Toekomstbestendige basis

	2023				2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Subdoel 1 De culturele instellingen van de basisinfrastructuur zijn a) financieel gezond, b) organisatorisch gezond en stabiel, c) inhoudelijk betrokken bij de strategische opgaven, d) gevestigd en een passend en toekomstbestendig gebouw																
Zaans Museum >> doorgewerkt plan VJN 2024																
Zaans Theater >> € 1,5 mln renovatie 2023; MJOV VJN 2024 e.v.																
Poppodium en popfunctie >> besluitvorming scenario's 2023;																
DGW >> haalbaarheidsstudie Q2 2023; vervolgstappen																
De Bieb >> aanvraag SPUKs; toekomstplan / nieuw beleid vastgesteld 2024																
Code Fair Practice																
Subdoel 2 Er is een culturele infrastructuur in alle delen van de gemeente																
Huis van de wijk >> kredietbesluit 2023; DO 2024; start bouw 2025?																
Durghorst >> kredietbesluit Q2 2023; DO 2024; start bouw 2025																
Subdoel 3 Er is ondersteuning voor de gehele culturele infrastructuur (alle culturele organisaties en (amateur)verenigingen van middelgroot tot klein en creatieve makers) en men is bekend met wat de gemeente doet op gebied van kunst & cultuur																
Herijking subsidieregeling: besluit Q2 2023; implementatie Q3+4 2023																
Grassrootsregeling voortzetten																
Subsidieloket																

5.2 Zichtbaarheid en verbinding

	2023				2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Subdoel 1 Verbinding tussen gemeente en cultuursector: de contacten met de (grote) organisaties worden versterkt om de samenwerking tussen gemeente en instellingen te optimaliseren																
Intensivering accountmanagement																
Subdoel 2 Verbinding binnen de cultuursector: cultuursector wisselt onderling kennis, ervaring en netwerk uit en werkt samen aan een sterkere Zaanse sector																
Netwerkbijeenkomsten i.s.m. veld																
Doorontwikkeling directeurenoverleg																
Ontwikkelen netwerkrol grote organisaties																
Subdoel 3 Zichtbaarheid van de cultuursector: de sector investeert in de zichtbaarheid van het aanbod, waardoor inwoners hier gebruik van kunnen maken voor hun culturele en creatieve ontwikkeling																
Communicatieplan																
Agenderen (o.a. bij directeurenoverleg, netwerkbijeenkomsten, accountman.)																
Opname cultuur in kpi's streekmarketingorganisatie, borgen Uitmarkt																
Activeren sector: workshops																

5.3 Kunst en cultuur groeien mee met de gemeente

	2023				2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Subdoel 1 Er is meer (fysieke) ruimte voor K&C in de groeiende stad																
Ontwikkeling Hembrugterrein/Noordzeekanaalgebied																
Broedplaatsenbeleid																
Creatieve industrie in productieve wijken																
Visie Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving																
Subdoel 2 Er is meer budget voor K&C in de groeiende stad																
Financieringsstrategie opzetten																
Percentageregeling																

5.4 Kunst en cultuur voor iedereen

	2023				2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Subdoel 1 Het gesubsidieerde cultuuraanbod is meerstemmig en inclusief																
Actieplan K&C inclusief																
Subdoel 2 Deelnemen aan cultuur wordt voor een bredere groep inwoners aantrekkelijk/mogelijk																
Inzage krijgen in cultuurdeelname door dataproject (nulmeting)																
Stadspas																
Subdoel 3 Stimuleren en ondersteunen jongerencultuur																
Impulsregeling Jongerencultuur (SPUK)																
Subdoel 4 Cultuureducatie tijdens en na schooltijd krijgt integraal vorm en maakt meer impact																
Brede Regeling Combinatiefuncties																
Versterken cultuureducatie VO >> toekomst / via BRC pilot																

5.5 Bruisende stad en dorpen vanuit het Zaanse DNA

	2023				2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Subdoel 1 Organisatoren van kleine en middelgrote evenementen worden ondersteund door dienstverlening, goede interne en externe verbindingen. Knelpunten en oplossingsrichtingen worden in beeld gebracht en evenementen maken een kwaliteitsslag.																
Inzet evenementen coördinator																
Subdoel 2 Er is aansluiting van de culturele sector op de grote evenementen																
Deelname projectgroep, kennisdelen en koppeling veld																